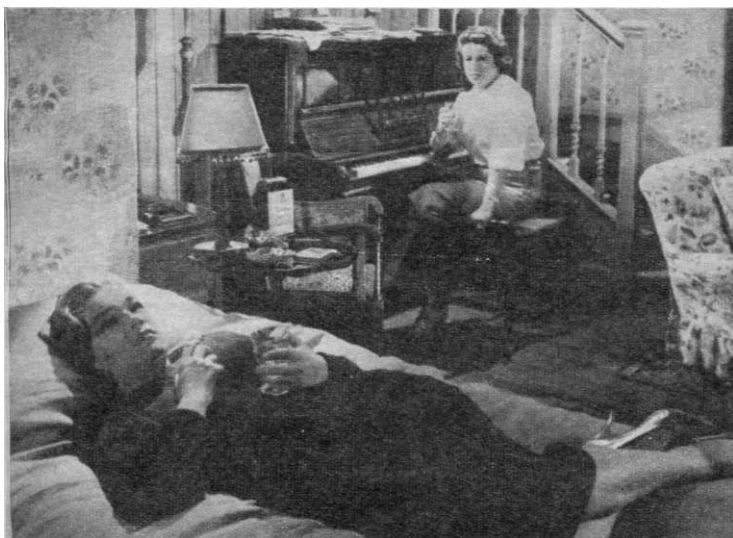

Simone Signoret

Yves Montand-nal a Salemi boszorkányokban

Hely a tetőn. Alakításáért Oscar-díjat kapott

Egy emlékezetes krimisiker: A tökéletes bűntény

„1940-ben 19 éves voltam, 1944-ben 23. A német megszállás nyomta rá bélyegét fiatalságomra. Ez rémes is volt, de nagy élményekkel teli: hiszen mindennap győzelemnek számított, amikor félig jólaktunk, vagy megúsztuk a razziákat, sikerült egy pár ócska cipőre szert tenni, hírt kaptunk egy-egy ellenálló megmeneküléséről... Megérlelődtem emberileg is” — mondja Simone Signoret, aki nosztalgia nélkül nézegeti hajdani fényképeit, azt a „buzaszöke, zöld mandulaszemű szépséget”, mely viszszaetekint rá.

„Olyan kis helyes voltam. Gusztusos. Na és? Ez a múlt. Hál' istennek nem tartozom a fiatalságukat sirató, öregedő és elviselhetetlen művészek közé, akik mindig hajdani szépségükre hivatkoznak. Vállalom, aki most vagyok és örömet lelem benne.”

Prévert és Mouloudji társaságában

Simone Kaminker a németországi Wiesbadenben született, 1921. március 21-én. Szülei Franciaországba települnek, Simone Neuillyben érettségizik, édesapja a háború kitörésekor Londonba emigrál, a fiatal lányra hárul a család eltartása a súlyos időkben. Gépírónői állását (szerencsére) hamar otthagyja és csatlakozik ahhoz a művészcsoporthoz, amely Saint Germain des Prés kerületében ütött tanyát. Barátjai közé tartozik a költő, Jacques Prévert. Mouloudji, az énekes színész, Henri Crolla, a zeneszerző. Rövidesen ismertté válik a Szajna-parti kabarék színpadán. És egy napon „diszpo” érkezik a filmgyárból: „Kérjük, este nyolckor jelenjék meg a Saint-Maurice stúdióban, szörms tavaszi estélyiben — áll a táviratban. — Keresse a »Bűbájos királyfi« produkció segédrendezőjét. Gázi: napi 120 frank.” Rögtön ezután Carné filmjében, az Éjféli látogatókban statisztál. Édesanyja nevét a felszabadulás után veszi fel, ugyanebben az évben férjhez megy Yves Allégret rendezőhöz, aki rábízta A hajnal démonai című filmjének női főszerepét. Majd a Dédé d'Anvers és a Mesterkedések következik — ezek után

már befutott színésznőnek számít. (Simone Signoret első házasságából születik egyébként Catherine Allégret; anyát és lányát együtt láthattuk Costa Gavras Tökéletes bűntényében, majd legutóbb, az Égő pajtákbán.) 1946-ban az első „hivatalos” elismerés: a Suzanne Bianchetti-díj.

Az apacstörténet sikere

A nemzetközi filmvilág akkor figyel fel rá igazán, amikor az Aranyisak (Casque d'or)-ban kirobbanó sikert arat, annak a Jacques Beckernek a keze alatt, aki az ötvenes évek legjelentősebb rendezőjének számít hazájában, Autant Laraval együtt, és aki — érthetetlenül — nálunk mindmáig csaknem ismeretlen. A sztori afféle jellegzetes apacstörténet a „rosszfiú” (Serge Reggiani) és a hajviseletéről Aranyisaknak nevezett szép kasszírónő között, de — a kritikusok szerint, akik legutóbb, amikor a filmet a televízió műsorára tűzte, ismét megszólaltak — az alkotó művészete a sablon-témát tragédiává nemesítette. Simone Signoret alakításáért 1953-ban megkapta a London Film Academy nagydíját, 1958-ban ugyanez a testület tünteti ki a Salemi boszorkányokban nyújtott játékáért s ebben az esztendőben az amerikai Oscart is elcsípi (Katherine Hepburn és Liz Taylor előtt) azért a kiemelkedő teljesítményért, amit a Cannes-i fesztiválon is fődíjjal jutalmaznak: a Hely a tetőn öregedő szépasszonyát formálja meg felejthetetlenül.

Világkörüli turné

Montand-nal

„Emlékezetes év volt, az biztos — emlékszik vissza — akkor már hét esztendeje voltam Montand felesége... A Salemi boszorkányokkal először színpadon arattunk sikert, ennek hatására a darab rendezője, Raymond Rouleau az egész társulatot átszállította az NDK-ba és Berlinben azonnalmód leforgatta a filmet, de a forgatókönyvet már Sartre-ra bízta, s nem Marcel Aymé-re, akinek fordításában és adaptálásában a Miller-dramát eredetileg előadtuk.”

Ez már annak a kor-

szaknak a delén történik, amikor Signoret kissé hátterbe vonul, kevés szerepet vállal, hogy elkísérhesse férjét nagy sikerű „dolos” turnéira a világ körül és a haladó világnézetű művészpárok talán mind közül azoknak a meghívásoknak örül a legjobban, melyek a szocialista országokból jönnek...

Amikor Montand végérvényesen visszatér a filmhez (a *Félelem bére* után a producerek szüntelenül ostromolják), Simone is nyakig merül a munkába, főleg az Egyesült Államokban forgat. *Stanley Kramer* (*Bolondok hajója*), majd *Sidney Lumet* szerződteti, az utóbbi Irina Arkagyina szerepét bízta rá Csehov *Sirályának* filmváltozatában. Még három filmben működnek együtt, az egyikben, *A perben*, *Laurence Olivier* a partnere...

Új szerepkörben

„Ekkorra már lemondtam róla, hogy a csábító nő figurájában tetszelegjek. Alakomra sem vigyáztam, ráncaimra sem. Csak arra, hogy mélyebben ragadjam meg szerepeimet, hogy teljes karaktereket elevenítsek meg. Talán alkati adottságom — de biztos, hogy a színház is segített benne —, hogy hihetetlen mértékben azonosulni tudok a rámbízott figurával. Magam is meglepődtem, hogy már az amikor öltöztetőnöm elemelt két pár cipőt, hogy válasszak közülük, így válaszoltam neki: a barnát kérem és majd csak estére a feketét. Mert Amélie Hélie — Aranyisak — estére bálba készült és én már ő voltam...” René Clément egyszer azt mondta: »Ha bűvármasztkot adnék Simone-ra és megkérném, hogy merüljön az asztal alá, mert az a tenger, megtenné és még úszna is». Nagyon meghatódtam. Visszatérve a közelmúltra és a jelenre: örülök, hogy ezt a képességet kamatoztatni tudom, hogy éleket teremtek. Forgatási szünet közben viszont nagyon szeretek viccelődni, hülyéskedni, teljesen kikapcsolódnival. Ilyenkor tudom a maximumot nyújtani a drámai jelenetekben.”

Gabin, Delon...

Simone Signoret mindig is hasznos erópróbanak tartotta, ha jelentős egyéniségű partnere volt. Amikor *Granier Defferre* iránítása alatt *Simenon A macska* című művének

„... a színház is segített, hogy hihetetlenül azonosulni tudok a rámbízott figurával...”

filmváltozatát forgatta, a szakma egy része kajánul figyelte, melyik „szent szörnyeteg” játssza le a másikat: *Gabin* győze, vagy *Signoret*. Játékuk tökéletesen harmonikus volt, akárcsak ugyanezen rendező nálunk is bemutatott másik filmjében, az özevgy *Coudernéban* *Alain Delon* esetében...

„Tudom... *Affèle* nőstényoroszlánnak, *füriának* tartanak sokan, akivel lehetetlen kijönni. Rosszindulatú legenda. *Gabinnal* is, *Delonnal* is gyönyörűség volt együtt szerepelni: sohasem felejttem el, mit láttam *Jean* tekintetében,

a kis *Alain* pedig, akit mindenki vadócnak, sőt csibésznek tart, bebizonyította gyöngédségét, nemcsak színészi, hanem emberi érzékenységét is...”

... „Sajnos sok aljafilm-ben, ponyvában vállaltam a játékot. Most már válto-gatok. Pedig még most sem bízom magamban! Minden új film, új szorongás. Meg tudom-e tenni, amit várnak tőlem? És ha nem, szemembe mondják-e, merik-e megmondani? Aztán csinálni kell, befejezni, s eljön az »igazság pillanata«. Mindig eljön s én szembenézek vele, ha olykor kellemetlen is... Be-

vallom, a kritikusok olykor túl elnézőek, ha rólam van szó — én szigorúbb vagyok magamhoz.”

Antoine Bourseiller írja: „Biztos, hogy sokat köszönhet *Montand*-nak, a művészileg is termékeny házasságának. De legalább annyit saját igényességének, intelligenciájának, «nemességének», annak a humanizmusának, ami figuráin is átüt. Ő egy szemében *Izolda* és *Voltaire*.”

„César” a kritikusoktól

Az elhízott öreg hölgy mégsem „szent szörnyeteg”. Az az asszony ő, akivel naponta találkozhatunk az utcán vagy környezetünkben: azoknak az embereknek az arcát villantja fel, akik sokat szenvedtek bár, de úgy vélik, hogy a gyötrelmek dacára is érdemes, értelmes és szép dolgot élni...

Egyébként tavaly kapta meg a francia kritika „César”-ját, az *Előttünk az élet* című ragyogó *Ajar-regény* filmváltozatának főszerepéért. Ahogy erről beszél, már nem *Simone Signoret* ül előttünk, hanem *Madame Rosa*, a prostituáltak gyerekeit nevelő kövér, halálosan beteg zsidóasszony, aki annyira szereti azt a bizonyos arab kisleányt...

„... Az az asszony ő, akivel naponta találkozhatunk az utcán, vagy a környezetünkben...”